

Monumentnummer*: 516359

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82758/99

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Weidum	Leeuwarden	Fryslân

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Jorwerd	G			569
Jorwerd	G			568

Omschrijving**

Inleiding

De BEGRAAFPLAATS, ook wel Nieuw Hof, van de familie Buma bestaat uit HEKPIJLERS en een eenvoudige AANLEG met 57 GRAFSTENEN uit de 18de, 19de en 20ste eeuw (65 bijzettingen). De begraafplaats is aangelegd in de winter van 1825-1826 als particuliere begraafplaats op het grondbezit van de familie Buma, ten westen van Weidum, maar binnen het beschermd dorpsgezicht. De hekpijlers zijn in 1928 opgemetseld door J.P. Schat, inclusief het hoofdgestel; het ijzeren hekwerk werd geleverd door M. Eerligh. De heraldische leeuwen dateren uit de 19de eeuw (1826).

Afgaande op de familiewapens op de pijlers van de toegang tot de begraafplaats kunnen als stichters worden aangemerkt Berhardus Buma (1770-1838) en Roline Maria Hora Siccama (1773-1826). Bernhardus Buma was grietman van Baarderadeel en woonde op Nieuw-Bornia (gesloopt 1865) te Weidum. Vrouwe Roline Maria Hora Siccama had reeds in 1820 testamentair laten vastleggen niet in Leeuwarden, maar in Weidum begraven te willen worden op een stuk land in de open lucht. Op haar ziekbed preciseerde zij haar wens: "op een stuk lands aldaar (nl. te Weidum) gelegen hetwelke niet ver af, echter ook niet aan de daaglijkse wandeling gelegen sij." De aanleg ervan past geheel in de traditie van de Romantiek én is het gevolg van het "Décret impérial sur les sépultures" dat op 7 maart 1808 (no. 3177, Bulletin des Lois no. 184) werd uitgevaardigd na de inlijving van Nederland bij Frankrijk. In dit keizerlijk decreet werd bepaald dat het voortaan verboden was in kerken en binnen de bebouwde kom te begraven. De lokale adel kon in een eigen 'buitenbegraafplaats' voorzien door op het eigen grondbezit daartoe een perceel in te richten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Als eerste werd Roline Maria Hora Siccama op de begraafplaats bijgezet (1826), gevolgd door haar man Bernhardus Buma (1838).

Hun zoon Wiardus Willem Buma bepaalde vervolgens wie er voor bijzetting op de begraafplaats in aanmerking kwamen, de kosten daarvan, en bepaalde dat binnen een jaar na een bijzetting het graf moest worden gedekt door een hardstenen zerk van een vastgestelde maat (200 x 70 cm) en met een opschrift naar het voorbeeld van de aanwezige grafstenen, die door hem waren ontworpen. De grafmonumenten zijn vrijwel uitsluitend liggende zerken. De zerken zijn voorzien van een familie- of alliantiewapen (éénderde deel van de zerk) en/of een opschrift. Vier zerken zijn gesignd door de fa. Hofstra, steenhouwer uit Sneek.

De begraafplaats kwam na 1873 onder het toezicht van het Bumaleen. Uit de rekeningen blijkt dat er regelmatig onderhoud werd gepleegd. Het laatste aanleg- en onderhoudsplan van de beplanting dateert uit 1956 en is van mej. Boon uit Hoogezand; het tuinonderhoud is sedert 1971 uitgevoerd door de fa. Beek te Leeuwarden. De zerken zijn gerestaureerd door steenhouwerij De Vries te Franeker.

De ingangspartij is in 1993 gerestaureerd door fa. S.D. van der Vegt uit Weidum en de fa. Renaissant uit Leeuwarden. Ook zijn enkele oude grafstenen afkomstig uit Sneek (Fedde Wijbes Buma, begraven 30 september 1722) en uit de Westerkerk te Leeuwarden op de begraafplaats herplaatst.

Van de 57 grafzerken dateren er 26 uit de periode 1826-1940; 27 grafstenen dateren van na 1940, en zes herplaatste grafzerken uit de periode voor 1826.

Omschrijving

Op een concaaf gemetselde dam over een gracht staan gemetselde hekpijlers (tweesteens in het vierkant) van bruine baksteen met natuurstenen hoofdgstellen gedateerd: ANNO 1826, waarop gebeeldhouwde, gekroonde leeuwen die gepolychromeerde schilden vasthouden met de familiewapens van Buma en Hora Siccama. Tussen de pijlers een smeedijzeren inrijhek met speerpunten en aan de buitenzijde van de pijlers smeedijzeren voluutversieringen. Op de begraafplaats liggen vijf, noord-zuid georiënteerde rijen, hardstenen grafmonumenten (elk ca. 200 x 70 cm); elk grafmonument is oost-west georiënteerd. Langs de randen van de begraafplaats hardstenen rijnummers (1-5) en ijzeren grafnummers (1-20).

De meeste zerken hebben een gebeeldhouwd familiewapen of alliantiewapen en een kort opschrift met de naam van de overledene.

De aanleg van de begraafplaats bestaat uit een toegangspad, bestraat met oude, gele straatklinkers en een opgehoogd en enigszins bollend perceel met singelbeplanting, voornamelijk bestaande uit es, esdoorn, beuken en meidoorn.

Waardering

De begraafplaats uit 1826, bestaande uit de aanleg met grachtendam, hekwerk en grafzerken is van algemeen cultuurhistorische waarde:

- als bijzondere uitdrukking van de hygiënische ontwikkeling in Friesland na de uitvaardiging van het 'décret impérial sur les sepultures' (1808);
- als vroeg voorbeeld van een 'buitenbegraafplaats' in Friesland op grond van dit decreet;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als bijzondere uitdrukking van de grafcultuur uit de periode van de Romantiek;
- vanwege de herinnering aan een vooraanstaande Friese familie;
- vanwege de redelijk hoge mate van uitzonderlijkheid van dit type begraafplaats binnen de provincie Friesland;
- vanwege de hoge mate van gaafheid.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument